

**การปรับตัวของประชาชนในพื้นที่จากกิจกรรมการท่องเที่ยว:
กรณีศึกษา อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช**

**(Adaptation of the Local People from Tourism Activities:
A Case Study of Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province)**

วรรณดี ดันติเวทย์¹ และ โสมสกา เพชรานนท์²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวและปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยใช้การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ (Path Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รวมทั้งใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วยผลการศึกษาก่อนการปรับตัวและปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของประชาชนจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน พบว่าประชาชนมีการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง และอำเภอขนอมมีการพัฒนาที่เป็นไปตามหลักการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระดับสูง โดยผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของประชาชนอำเภอขนอม ได้แก่ ระดับรายได้ของประชาชน การมีอาชีพหลักการมีอาชีพรองของประชาชน และระบบสาธารณสุขในชุมชน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนทางด้านประชาชนมีเพียงปัจจัยเดียวคือ ระดับรายได้ของประชาชนในชุมชน 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนทางด้านนักท่องเที่ยว ได้แก่ อายุของนักท่องเที่ยว และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน นอกจากนี้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในทิศทางตรงกันข้าม

คำสำคัญ: การปรับตัว การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ABSTRACT

The objective of this study is to study and analyze the factors affecting the adaptation of the local people in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province from tourism activities towards sustainable tourism. The study uses 2 techniques: Path Analysis for examining factors affecting the adaptation of people and sustainable tourism; and the analysis of the correlation coefficient to show the relationship between adaptation and sustainable tourism of people. The result of examining the

¹ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

factors affecting the adaptation of the local people in Khanom District, Nakhon Si Thammarat Province from tourism activities towards sustainable tourism found that people have to adapt themselves at the intermediate level while the district has evolved towards sustainable development at a high level. Moreover, it further found that: 1) factors affecting on the adaptation were income levels and career of people and public health in the community 2) factor affecting on the sustainable tourism of people was income levels of people and 3) factors affecting on the sustainable tourism in terms of tourists were age of tourists, and a variety of tourism activities in the community. In addition, the analysis of the relationship between adaptation and sustainable tourism found that they inversely correlate at a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Adaptation, Path Analysis, Sustainable Tourism

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและหลากหลาย ทั้งทรัพยากรชายฝั่งและทรัพยากรทางทะเล นอกจากนี้ยังมีป่าเขา น้ำตก และหมู่เกาะต่างๆ จึงทำให้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้กระจายตัวอยู่ในแต่ละภูมิภาคของประเทศ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา จังหวัดภูเก็ต และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เป็นต้น เมื่อแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ต้องทำหน้าที่ในการรองรับและให้บริการนักท่องเที่ยวมากขึ้น จึงนำมาสู่การเกิดปัญหาทางด้านการจัดการทรัพยากรและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวหลายประการ

แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวจะประสบกับปัญหาทางด้านการจัดการทรัพยากรและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตามการเป็นแหล่งท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแก่ประชาชนในพื้นที่และประเทศ ดังนั้นจึงยังคงมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยหนึ่งในจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ คือ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ส่งผลให้ประชาชนในอำเภอขนอมที่เคยประกอบอาชีพด้านการเกษตรหัน

มาประกอบอาชีพธุรกิจบริการการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมมากขึ้น เพราะสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในอำเภอขนอมมากกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงอาชีพเดียวเช่นในอดีต (สุจิตร์ บางฆ่า, 2553) เมื่อประชาชนประกอบอาชีพบริการด้านการท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมมากขึ้นทำให้เกิดความไม่สมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น พื้นที่ทำการเกษตรถูกนำมาใช้ในการประกอบกิจการบ้านพัก กิจการร้านค้า เป็นต้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทำให้พื้นที่ทำการเกษตรมีน้อยลงและพื้นที่บางส่วนถูกนำมาใช้เป็นพื้นที่รองรับขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายและมีจำนวนมากขึ้น

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ปัญหาความไม่สมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมทางเศรษฐกิจของพื้นที่มาเป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น งานวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวและปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

แนวคิดและทฤษฎี

โดยการวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมตัวบ่งชี้เพื่อให้ทราบปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการปรับตัวจากคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ IPCC (2007) และจากการศึกษาของ Adger *et al.* (2004) ซึ่งตัวบ่งชี้ดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกันใน 5 ด้าน และแตกต่างกันใน 5 ด้าน คือ 1. ทรัพยากรเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 2. เทคโนโลยี 3. ข้อมูลทักษะ และการศึกษา 4. โครงสร้างพื้นฐาน และ 5. สถาบันและภาครัฐ

จากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการศึกษารื่องการปรับตัวสามารถนำมาประยุกต์กับหลักการจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น Robert and Loomis (2004) ได้นำผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศมาวิเคราะห์และวางแผนการปรับตัวในการดำเนินกิจกรรมนันทนาการของอุทยานแห่งชาติเทือกเขา Rocky ประเทศสหรัฐอเมริกา เช่นเดียวกับ Robin *et al.* (2006) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวในการจัดการสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว ณ เมืองเซียนา ประเทศอิตาลี

อีกทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวได้นำมาใช้ช่วยกำหนดนโยบายเพื่อวางแผนการใช้ทรัพยากรด้วย เช่น Wall *et al.* (2005) ได้ศึกษาเรื่องการปรับตัวในการใช้น้ำของประชาชนที่อาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ของมลรัฐ British Columbia ประเทศแคนาดา

สำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้รวบรวมตัวบ่งชี้ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจาก WTO (2004) EU (2003) และ Tour Operators Initiative (2002) พบว่ามีความสอดคล้องกันในด้านต่างๆ ได้แก่ 1. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว 2. มีการบำบัดน้ำเสีย 3. มีการบำบัดขยะ และ 4. มีการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการให้บริการแหล่งท่องเที่ยว

ในการวิจัยเกี่ยวกับการการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่ผ่านมามีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น วลัยภรณ์ อัดตะนันท์ และคณะ (2548) ได้ศึกษา

โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตภาคกลางตอนบนประกอบด้วย 3 จังหวัด คือ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดสิงห์บุรี งานของสมภาพ คล้ายวิเชียร และคณะ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างในอีสานใต้ เพื่อพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืน

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในต่างประเทศ World Tourism Organization (2000) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของเมือง Beruwala ประเทศศรีลังกา

อีกทั้งยังมีศึกษาตัวบ่งชี้เพื่อประเมินความยั่งยืนของการท่องเที่ยว เช่น Miller (2001) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้ที่สามารถใช้วัดระดับความยั่งยืนของสินค้าทางการท่องเที่ยว (Tourism Product) ในธุรกิจหรือที่พักตากอากาศ และ Blancas *et al.* (2010) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชายฝั่ง Andalusian ประเทศสเปน จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการปรับตัวและการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ทำให้ทราบถึงตัวบ่งชี้ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวและการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อเป็นความรู้เบื้องต้นที่จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวบ่งชี้ในการวิจัย

โดยในการวิจัยใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวที่อาศัยการวิเคราะห์ถดถอยพหุเป็นพื้นฐานในการหาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) โดยเป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันได้ตามที่ผู้วิจัยคิดว่าเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง หรือตามแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ตอบปัญหาการวิจัย

หลักสำคัญของเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง คือ จะต้องกำหนดว่าตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรใด โดยมีการจัดลำดับความสัมพันธ์ตามแนวคิดระหว่างตัวแปร และใช้แผนภาพเพื่อระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด

สำหรับการวิจัยที่มีการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ นั้น ที่ผ่านมามี

นักวิจัยหลายท่านได้นำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางมาใช้ในการศึกษา เช่น โสมสกา เพชรานนท์ และนุชนาถ มั่งคั่ง (2548) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่ประสบภัยสึนามิ: กรณีศึกษากิ่งอำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง

นอกจากนี้ สุปราณี สุวรรณมาลี (2550) ได้นำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางมาใช้ในการศึกษาความตระหนักในการใช้ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สาตอนบน จังหวัดเชียงใหม่ และในส่วนของอัญรัตน์ เสียมไหม (2552) ได้นำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางมาใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าจากการใช้ประโยชน์ด้านการประมงของประชาชนในชุมชนเกาะลิบง จังหวัดตรัง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากการสอบถามในเรื่องเกี่ยวกับการปรับตัว และความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน พ.ศ. 2554 จำนวน 320 ราย และสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวิเคราะห์การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน พ.ศ. 2554 จำนวน 300 ราย ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้พิจารณาจากตารางสถิติการสุ่มตัวอย่าง กรณีที่ทราบจำนวนประชากรของ Arkin and Colton (1963)

โดยในการศึกษาคั้งนี้การปรับตัวของประชาชนหมายถึง การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกอบการกิจการโรงแรม ที่พักตากอากาศ 2) กลุ่มผู้ประกอบการออกเรือนำชมโลมาสีชมพู 3) กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารและร้านค้าสะดวกซื้อ และ 4) ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลขนอม ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตต่อไปได้ และการศึกษาคั้งนี้พิจารณาการปรับตัว 4 ด้านคือ การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัวทางด้านสังคม การปรับตัว

ทางด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับตัวทางด้านสถาบัน โดยอาศัยแนวคิดจากการตรวจเอกสารเป็นแนวทางประยุกต์ในการสร้างตัวบ่งชี้การปรับตัว ตามแนวคิด Adger *et al.* (2004)

หากกล่าวถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในทัศนะของประชาชน ตามแนวคิดของ UNWTO (2004) หมายถึง การท่องเที่ยวที่ทำให้ชุมชนหรือท้องถิ่นมีความพอใจกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ตำบลขนอม อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผลกระทบด้านกายภาพของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสภาพเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยว

และหากกล่าวถึงการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในทัศนะของนักท่องเที่ยว ตามแนวคิดของ UNWTO (2004) หมายถึง การท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความพอใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ด้านกายภาพของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ด้านสภาพเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การศึกษาการปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวและระดับการปรับตัวของประชาชนจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยอาศัยแนวคิดของ Adger *et al.* (2004) ซึ่งการปรับตัวมีตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ดังสมการที่ (1)

$$AD = ECO + SOC + ENVI + INS \quad (1)$$

เมื่อกำหนดให้

AD คือ ระดับการปรับตัวของประชาชนจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว

<p>ECO คือ ตัวชี้วัดการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ (ECO1) และจำนวนประชากรที่มีงานทำ (ECO2)</p> <p>SOC คือ ตัวชี้วัดการปรับตัวทางด้านสังคม ได้แก่ ด้านสาธารณสุขโรค (SOC1) และด้านการคมนาคมขนส่ง (SOC2)</p> <p>ENVI คือ ตัวชี้วัดการปรับตัวทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว (ENVI1) และงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม (ENVI2)</p> <p>INS คือ ตัวชี้วัดการปรับตัวทางด้านสถาบัน ได้แก่ องค์กรเพื่อบริหารจัดการ</p>	<p>เกี่ยวกับการให้บริการการท่องเที่ยว (INS1) และการให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมในด้านการให้บริการการท่องเที่ยว (INS2)</p> <p>สำหรับตัวชี้วัดการปรับตัวในแต่ละด้านจะประกอบด้วยดัชนีต่างๆ ด้านละ 2 ดัชนี ซึ่งการสร้างมาตรวัดการปรับตัวของประชาชนจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวในครั้งนี้ (ตารางที่ 1) ได้อาศัยแนวคิดของโสมสกาเวทเพชราพันธ์ และนุชนาถ มั่งคั่ง (2548) โดยปรับคะแนนในแต่ละดัชนีด้านต่างๆ ให้มีน้ำหนักเท่ากันคือ 10 คะแนน อันเป็นการให้ความสำคัญแก่ดัชนีในด้านต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน</p>
--	---

ตารางที่ 1 ตัวแปรและเกณฑ์การวัดที่ใช้วิเคราะห์ระดับการปรับตัวของประชาชนจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ตัวแปรการปรับตัว	การให้คะแนน		การสร้างมาตรวัด	
1. ด้านเศรษฐกิจ (ECO)				
1.1 รายได้ (ECO1)	เพิ่มขึ้น	= 1		
	ลดลง	= -1	คะแนน*10	= (ECO1)
	ไม่เปลี่ยนแปลง	= 0		
1.2 จำนวนประชากรที่มีงานทำ (ECO2)	เพิ่มขึ้น	= 1		
	ลดลง	= -1	คะแนน*10	= (ECO2)
	ไม่เปลี่ยนแปลง	= 0		
(ECO1 + ECO2)/2 = ECO				
2. ด้านสังคม (SOC)				
2.1 ด้านสาธารณสุขโรค (SOC1)	เพิ่มขึ้น	= 1		
	ลดลง	= -1	คะแนน*10	= (SOC1)
	ไม่เปลี่ยนแปลง	= 0		
2.2 ด้านการคมนาคมขนส่ง (SOC2)	เพิ่มขึ้น	= 1		
	ลดลง	= -1	คะแนน*10	= (SOC2)
	ไม่เปลี่ยนแปลง	= 0		
(SOC1 + SOC2)/2 = SOC				
3. ด้านสิ่งแวดล้อม (ENVI)				
3.1 ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว (ENVI1)	เพิ่มขึ้น	= -1		
	ลดลง	= 1	คะแนน*10	= (ENVI1)
	ไม่เปลี่ยนแปลง	= 0		
3.2 งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม (ENVI2)	เพิ่มขึ้น	= 1		
	ลดลง	= -1	คะแนน*10	= (ENVI2)
	ไม่เปลี่ยนแปลง	= 0		
(ENVI1 + ENVI2)/2 = ENVI				

ตัวแปรการปรับตัว	การให้คะแนน		การสร้างมาตรวัด	
4. ด้านสถาบัน (INS)				
4.1 องค์การบริหารจัดการเกี่ยวกับ การให้บริการการท่องเที่ยว (INS1)	มี	= 1	คะแนน*10	= (INS1)
	ไม่มี	= 0		
4.2 การให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมใน ด้านการให้บริการการท่องเที่ยว (INS2)	มี	= 1	คะแนน*10	= (INS2)
	ไม่มี	= 0		
(INS1 + INS2)/2 = INS				
(ECO + SOC + ENVI + INS) = AD				

สำหรับการกำหนดตัวชี้วัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ได้อาศัยแนวคิดของ UNWTO (2004) โดยการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ดังสมการที่ (2)

$$SUS = TRT + COM \quad (2)$$

เมื่อกำหนดให้

SUS คือ ระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

TRT คือ ตัวชี้วัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ทางด้านนักท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ ความพึงพอใจในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (TRT1) ลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม (TRT2) สภาพเศรษฐกิจ (TRT3) และสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม (TRT4)

COM คือ ตัวชี้วัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนทางด้านประชาชนในชุมชน โดยพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (COM1) ลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม (COM2) สภาพเศรษฐกิจ (COM3) และผลกระทบในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม (COM4)

สำหรับการสร้างมาตรวัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ในครั้งนี้ ได้อาศัยแนวคิดของ โสมสกา เพชรานนท์ และคณะ (2548) โดยได้ปรับตัวชี้วัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จากข้อมูลในเชิงคุณภาพให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อสร้างมาตรวัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่นเดียวกับการสร้างมาตรวัดการปรับตัว ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2 ตัวแปรและเกณฑ์การวัดที่ใช้วิเคราะห์ระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ตัวแปรการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	การให้คะแนน	การสร้างมาตรวัด
1. ด้านนักท่องเที่ยว (TRT)		
1.1 ความพึงพอใจในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (TRT1)	0-10	TRT1 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดความพึงพอใจโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ
1.2 ความพึงพอใจในลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม (TRT2)	0-10	TRT2 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดความพึงพอใจลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม
1.3 ความพึงพอใจในสภาพเศรษฐกิจ (TRT3)	0-10	TRT3 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดความพึงพอใจสภาพเศรษฐกิจ
1.4 ความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม (TRT)	0-10	TRT4 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดความพึงพอใจสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม
(TRT1 + TRT2 + TRT3 + TRT4)/4 = TRT		

ตัวแปรการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	การให้คะแนน	การสร้างมาตรวัด
2. ด้านประชาชนในชุมชน (COM)		
2.1 ผลกระทบในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เกิดจากการท่องเที่ยว (COM1)	0-10	COM1 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดผลกระทบในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เกิดจากการท่องเที่ยว
2.2 ผลกระทบในลักษณะกายภาพระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว (COM2)	0-10	COM2 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดผลกระทบในลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม
2.3 ผลกระทบในสภาพเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว (COM3)	0-10	COM3 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดผลกระทบในสภาพเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว
2.4 ผลกระทบในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยว (COM4)	0-10	COM4 = ผลรวมคะแนนของทุกข้อคำถามในหมวดผลกระทบในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยว
(COM 1 + COM 2 + COM 3 + COM 4)/4 = COM		
(TRT + COM) = SUS		

จากการกำหนดตัวชี้วัดและการสร้างมาตรวัดการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชนดังที่กล่าวมาสามารถแสดงระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการศึกษา โดยได้จัดแบ่งระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนซึ่งมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ออกเป็น 5 ระดับ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเป็น

แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนระดับต่ำ ระดับค่อนข้างต่ำ ระดับปานกลาง ระดับค่อนข้างสูง และระดับสูง โดยในแต่ละระดับจะมีความกว้างของอันตรภาคชั้นเท่ากับ 4 คะแนน จากนั้นจึงนำคะแนนเฉลี่ยมาจัดระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในแต่ละกลุ่มได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การจัดกลุ่มระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา

ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวม	ระดับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
0.00 - 2.00	00.00 - 04.00	ต่ำ
มากกว่า 2.00 - 4.00	มากกว่า 04.00 - 08.00	ค่อนข้างต่ำ
มากกว่า 4.00 - 6.00	มากกว่า 08.00 - 12.00	ปานกลาง
มากกว่า 6.00 - 8.00	มากกว่า 12.00 - 16.00	ค่อนข้างสูง
มากกว่า 8.00 - 10.00	มากกว่า 16.00 - 20.00	สูง

2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของประชาชน และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้กำหนดตัวแปรการปรับตัวและการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย การศึกษา (EDU) รายได้ (ECO1) การมีอาชีพหลัก อาชีพรอง (ECO2) อายุ (AGE) สถานภาพสมรส (STA) และการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (LAND) ปัจจัยส่วนชุมชนประกอบด้วย การเข้าถึงบริการสาธารณสุขในชุมชน

(HOS) จำนวนอุบัติเหตุทางรถยนต์ในชุมชน (ACC) จำนวนการลักขโมยในชุมชน (STO) การเข้าถึงการใช้โทรศัพท์ขั้นพื้นฐานในชุมชน (PHON) และความพอใจของประชาชนในชุมชนจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยว (PRE) และปัจจัยส่วนนักท่องเที่ยวประกอบด้วย ระดับการศึกษา (EDUT) รายได้ (INCT) อายุ (AGET) การเป็นสมาชิกชมรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม (MEM) การเดินทางมาท่องเที่ยว

ในครั้งต่อไป (BACK) และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน (ACT)

โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อกัน และกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้เป็นความสัมพันธ์แบบอสมมาตร (Asymmetric Relationship) ดังนั้น ในการศึกษานี้จึงใช้เส้นทางความสัมพันธ์ (Path Analysis) ในการวิเคราะห์ (ภาพที่ 1) นอกจากนี้วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation: r) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้วย

จากภาพที่ 1 สามารถสรุปความสัมพันธ์ในรูปแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation) ได้ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่มีผลต่อการปรับตัว

$$LAND = \beta_1 \text{ ECO 1}$$

$$\text{PHON} = \beta_2 \text{ ECO 1}$$

$$\text{PRE} = \beta_3 \text{ INC} + \beta_4 \text{ STO} + \beta_5 \text{ ACC}$$

$$\text{AD} = \beta_6 \text{ LAND} + \beta_7 \text{ PHON} + \beta_8 \text{ EDU} + \beta_9 \text{ HOS} + \beta_{10} \text{ ECO 1} + \beta_{11} \text{ ECO 2} + \beta_{12} \text{ AGE} + \beta_{13} \text{ STA}$$

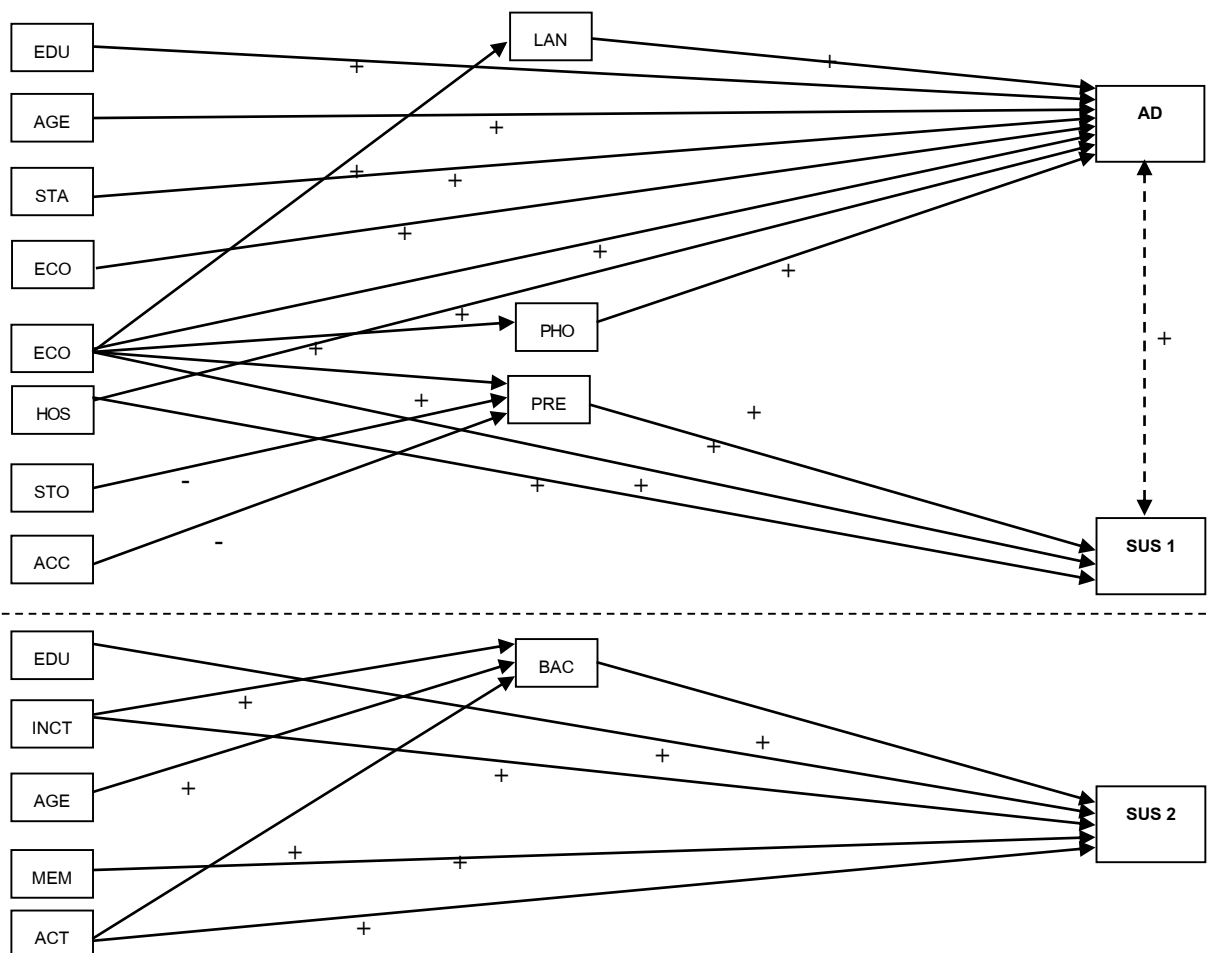
แบบจำลองที่ 2 การศึกษาปัจจัยด้านประชาชนที่มีผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

$$\text{SUS1} = \beta_{14} \text{ HOS} + \beta_{15} \text{ INC} + \beta_{16} \text{ PRE}$$

แบบจำลองที่ 3 การศึกษาปัจจัยด้านนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

$$\text{BACK} = \beta_{17} \text{ ACT} + \beta_{18} \text{ AGET} + \beta_{19} \text{ INCT}$$

$$\text{SUS2} = \beta_{20} \text{ EDUT} + \beta_{21} \text{ ACT} + \beta_{22} \text{ INCT} + \beta_{23} \text{ MEM} + \beta_{24} \text{ BACK}$$

ภาพที่ 1 แบบจำลองแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการปรับตัวของประชาชนในชุมชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ผลการศึกษาในส่วนนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) การปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ตามตัวชี้วัดการปรับตัว คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านสถาบัน โดยคะแนนในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 คะแนนการปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ตัวชี้วัดการปรับตัว	การให้คะแนน		คะแนนที่ได้รับ	
1. ด้านเศรษฐกิจ (ECO)				
1.1 รายได้ (ECO1)	เพิ่มขึ้น	= 1	1*10	= 10
1.2 จำนวนประชากรที่มีงานทำ (ECO2)	เพิ่มขึ้น	= 1	1*10	= 10
ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวด้านเศรษฐกิจ			(10 + 10)/2 = 10	
2. ด้านสังคม (SOC)				
2.1 ด้านสาธารณสุขโรค (SOC1)	เพิ่มขึ้น	= 1	1*10	= 10
2.2 ด้านการคมนาคมขนส่ง (SOC2)	ไม่เปลี่ยนแปลง	= 0	1*10	= 0
ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวด้านสังคม			(10 + 0)/2 = 5	
3. ด้านสิ่งแวดล้อม (ENVI)				
3.1 ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว (ENVI1)	เพิ่มขึ้น	= -1	-1*10	= -10
3.2 งบประมาณด้านสิ่งแวดล้อม (ENVI2)	เพิ่มขึ้น	= 1	1*10	= 10
ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อม			(-10 + 10)/2 = 0	
4. ด้านสถาบัน (INS)				
4.1 องค์กรเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการให้บริการการท่องเที่ยว (INS1)	มี = 1		1*10	= 10
4.2 การให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมในด้านการให้บริการการท่องเที่ยว (INS2)	ไม่มี = 0		0*10	= 0
ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวด้านสถาบัน			(10 + 0)/2 = 5	
คะแนนการปรับตัว			(10+5+0+5) = 20	

สรุปได้ว่าคะแนนการปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว เท่ากับ 20 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน แสดงให้เห็นว่าประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปรับตัวจาก

การเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เนื่องจากภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มิได้มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ อีกทั้งยังไม่มี การให้ความรู้ความเข้าใจในการให้บริการการท่องเที่ยวแก่ประชาชนในชุมชนทำให้

2) การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยวเป็นการวัดจากตัวบ่งชี้ คือ ระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวภายในอำเภอขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมาจากนักท่องเที่ยวสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจในด้านต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ที่เท่ากันคือ พึงพอใจในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ความพึงพอใจในลักษณะกายภาพ

ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และความพึงพอใจในสภาพเศรษฐกิจ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง จากการสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่าจุดเด่นของอำเภอขอนแก่นคือการมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย มีความสวยงามและยังคงความสมบูรณ์ เป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในด้านต่างๆ ภายในอำเภอขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมาของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

รายการ	ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ					ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ความพึงพอใจในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ						6.84	มาก
1) ปริมาณของน้ำจืดที่ให้บริการภายในพื้นที่	4.26 (12)	17.38 (49)	21.28 (60)	31.20 (88)	25.88 (73)	6.72	มาก
2) ระบบไฟฟ้าที่ให้บริการภายในพื้นที่	2.84 (8)	15.25 (43)	23.05 (65)	31.56 (89)	27.30 (77)	6.85	มาก
3) ระบบโทรศัพท์และการสื่อสารในแหล่งท่องเที่ยว	3.55 (10)	14.54 (41)	26.24 (74)	29.79 (84)	25.88 (73)	6.72	มาก
4) ความชัดเจนของป้ายบอกทางในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยว	3.55 (10)	11.34 (32)	29.79 (84)	27.66 (78)	27.66 (78)	6.82	มาก
5) ความสะดวกในการเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว	2.13 (6)	7.09 (20)	31.92 (90)	26.24 (74)	32.62 (92)	7.12	มาก
รวมความพึงพอใจในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ						34.21	
2. ความพึงพอใจในลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม						7.39	มาก
1) ความกลมกลืนของสิ่งก่อสร้างกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่อำเภอขอนแก่น	3.55 (10)	7.45 (21)	30.50 (86)	28.72 (81)	29.79 (84)	6.97	มาก
2) ความสวยงามของภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ	0.71 (2)	7.45 (21)	24.11 (68)	27.30 (77)	40.43 (114)	7.54	มาก
3) สภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	2.13 (6)	7.80 (22)	22.70 (64)	30.50 (86)	36.88 (104)	7.43	มาก
4) ความบริสุทธิ์ของอากาศในแหล่งท่องเที่ยว	0.71 (2)	8.51 (24)	20.57 (58)	28.72 (81)	41.49 (117)	7.59	มาก
5) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแหล่งท่องเที่ยว	1.06 (3)	7.80 (22)	24.47 (69)	31.21 (88)	35.46 (100)	7.41	มาก
รวมความพึงพอใจในลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม						36.94	

รายการ	ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ					ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
3. ความพึงพอใจในสภาพเศรษฐกิจ						6.62	มาก
1) จำนวนผู้จำหน่ายสินค้าที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว	8.16 (23)	14.18 (40)	24.82 (70)	29.08 (82)	23.76 (67)	6.41	มาก
2) ราคาของสินค้าที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว	7.45 (21)	12.06 (34)	25.89 (73)	33.69 (95)	20.92 (59)	6.48	มาก
3) จำนวนผู้ให้บริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว	3.55 (10)	12.06 (34)	24.47 (69)	36.88 (104)	23.05 (65)	6.73	มาก
4) ราคาของบริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว	7.09 (20)	11.35 (32)	24.82 (70)	33.69 (95)	23.05 (65)	6.60	มาก
5) ระบบการจัดการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ	3.19 (9)	13.12 (37)	22.70 (64)	36.52 (103)	24.47 (69)	6.86	มาก
รวมความพึงพอใจในสภาพเศรษฐกิจ						33.08	
4. ความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม						7.50	มาก
1) ความเป็นมิตรของประชาชนในชุมชน	1.77 (5)	8.51 (24)	20.92 (59)	30.50 (86)	38.30 (108)	7.47	มาก
2) ความเป็นมิตรของผู้ประกอบการ	2.13 (6)	6.03 (17)	21.28 (60)	30.85 (87)	39.72 (112)	7.50	มาก
3) ประเพณีและวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่น	1.42 (4)	7.09 (20)	26.95 (76)	25.89 (73)	38.65 (109)	7.44	มาก
4) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1.42 (4)	8.87 (25)	23.05 (65)	22.70 (64)	43.97 (124)	7.50	มาก
5) สภาพทางสังคมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น	2.48 (7)	6.74 (19)	20.92 (59)	28.01 (79)	41.84 (118)	7.54	มาก
รวมความพึงพอใจในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม						37.46	
รวมคะแนนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในทัศนะของนักท่องเที่ยว						(6.84+7.39+6.62+7.50)/4 = 7.09	มาก

การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน เป็นการวัดจากตัวบ่งชี้คือ ระดับผลกระทบในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวภายในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชจากประชาชนในพื้นที่ สรุปได้ว่า ประชาชนมีระดับผลกระทบในด้านต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ระหว่างระดับผลกระทบที่น้อยไปจนถึงระดับผลกระทบปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน พบว่า ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยว มากที่สุด รองลงมา

คือ ผลกระทบในสภาพเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว ผลกระทบในลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว และผลกระทบในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เกิดจากการท่องเที่ยว ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนอาจยังไม่คุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นต่อผลกระทบในด้านต่างๆภายในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน

รายการ	ความคิดเห็นต่อผลกระทบในด้านต่าง ๆ					ค่าเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ผลกระทบในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เกิดจากการท่องเที่ยว						7.16	น้อย
1) การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำประปา	60.14 (172)	18.18 (52)	10.84 (31)	4.90 (14)	5.94 (17)	8.01	น้อยที่สุด
2) การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนไฟฟ้า	61.54 (176)	17.13 (49)	10.84 (31)	6.64 (19)	3.85 (11)	8.12	น้อยที่สุด
3) แหล่งท่องเที่ยวของท่านมีปัญหาในการติดต่อสื่อสารทางด้านโทรศัพท์พื้นฐาน	44.76 (128)	27.62 (79)	14.69 (42)	6.99 (20)	5.94 (17)	7.48	น้อย
4) แหล่งท่องเที่ยวของท่านมีปัญหาขาดแคลนป้ายบอกทางนักท่องเที่ยว	22.03 (63)	26.57 (76)	29.37 (84)	11.19 (32)	10.84 (31)	6.15	น้อย
5) แหล่งท่องเที่ยวของท่านมีปัญหาขาดแคลนถนนเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยว	20.98 (60)	24.13 (69)	31.12 (89)	12.59 (36)	11.19 (32)	6.05	น้อย
รวมผลกระทบในโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เกิดจากการท่องเที่ยว						35.81	
2. ผลกระทบในลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว						5.92	ปานกลาง
1) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมเป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยวนำโรคติดต่อเข้ามาในชุมชน	20.28 (58)	21.33 (61)	39.51 (113)	11.54 (33)	7.34 (21)	6.17	น้อย
2) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมส่งผลให้ระบบนิเวศของพืช และสัตว์สูญหายไปจากชุมชน	19.58 (56)	21.33 (61)	32.87 (94)	16.43 (47)	9.79 (28)	5.93	ปานกลาง
3) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมส่งผลให้น้ำในแม่น้ำลำคลองของชุมชนตื้นเขินและน้ำทะเลเน่าเสีย	19.93 (57)	20.63 (59)	30.77 (88)	17.13 (49)	11.54 (33)	5.84	ปานกลาง
4) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลในชุมชน	17.48 (50)	16.78 (48)	32.87 (94)	18.18 (52)	14.69 (42)	5.51	ปานกลาง
5) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมก่อให้เกิดเสียงรบกวน	24.83 (71)	22.38 (64)	24.13 (69)	17.48 (50)	11.19 (32)	6.12	น้อย
รวมผลกระทบในลักษณะกายภาพระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยว						29.58	
3. ผลกระทบในสภาพเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว						5.36	ปานกลาง
1) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมทำให้ผลผลิตการเกษตรไม่มีคุณภาพและปริมาณลดลง	37.06 (106)	18.88 (54)	23.78 (68)	13.99 (40)	6.29 (18)	6.84	น้อย
2) การจัดการท่องเที่ยวในอำเภอขนอมทำให้มีการเข้ามาลงทุนของนายทุนเพิ่มมากขึ้น	11.89 (34)	10.49 (30)	21.33 (61)	24.83 (71)	31.47 (90)	4.23	ปานกลาง
3) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมส่งผลให้ราคาสินค้าต่างๆในชุมชนเพิ่มสูงขึ้น	9.44 (27)	12.59 (36)	30.07 (86)	24.13 (69)	23.78 (68)	4.57	ปานกลาง
4) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมทำให้ท่านเปลี่ยนจากเกษตรกรมาทำอาชีพการท่องเที่ยว	30.42 (87)	22.38 (64)	27.62 (79)	12.94 (37)	6.64 (19)	6.70	น้อย
5) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมส่งผลให้ราคาที่ดินสูงขึ้นและทำให้ท่านต้องการขายที่ดิน	11.89 (34)	13.64 (39)	23.08 (66)	22.38 (64)	29.02 (83)	4.48	ปานกลาง
รวมผลกระทบในสภาพเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว						26.82	

รายการ	ความคิดเห็นต่อผลกระทบในด้านต่าง ๆ					ค่าเฉลี่ย	ระดับผลกระทบ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
4. ผลกระทบในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยว						5.34	ปานกลาง
1) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว	11.54 (33)	27.27 (78)	33.57 (96)	13.99 (40)	13.64 (39)	5.54	ปานกลาง
2) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมก่อให้เกิดความสามัคคีแก่ชุมชนในท้องถิ่น	8.39 (24)	25.17 (72)	32.52 (93)	18.18 (52)	15.73 (45)	5.29	ปานกลาง
3) การท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างประชาชนในชุมชนกับนักท่องเที่ยว	19.93 (57)	22.03 (63)	30.07 (86)	19.93 (57)	8.04 (23)	6.07	น้อย
4) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมทำให้เกิดการอพยพแรงงานเข้ามาในชุมชน	9.09 (26)	13.64 (39)	29.72 (85)	22.03 (63)	25.52 (73)	4.52	ปานกลาง
5) การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมทำให้เกิดความหวงแหนวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	12.59 (36)	17.48 (50)	36.36 (104)	17.83 (51)	15.73 (45)	5.27	ปานกลาง
รวมผลกระทบในสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยว						26.68	
รวมคะแนนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในทัศนะของประชาชน				(7.16+5.92+5.36+5.34)/4 = 5.94			ปานกลาง

สรุปได้ว่าคะแนนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช เท่ากับ 13.04 คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน แสดงให้เห็นว่าอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระดับค่อนข้างสูง เนื่องจากอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชมีทรัพยากรที่หลากหลายและสวยงามเป็นพื้นฐานทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจและต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีก นอกจากนี้การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอขนอมยังสร้างผลกระทบทางลบให้กับประชาชนในชุมชนในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนไม่ได้รับความเดือดร้อน อีกทั้งยังได้รับประโยชน์จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นทำให้ประชาชนในชุมชนมีความยินดีให้อำเภอขนอมเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวมีความพอใจในแหล่งท่องเที่ยว ผนวกกับประชาชนในชุมชนซึ่งถือเป็นเจ้าของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว ย่อมเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำมาซึ่งความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในที่สุด

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของประชาชน และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช

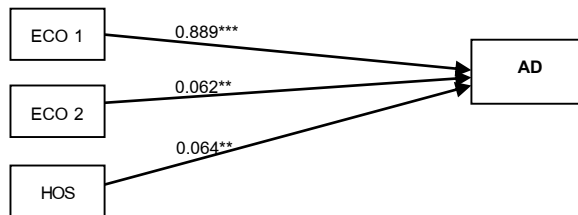
ผลการศึกษาในส่วนนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่มีผลต่อการปรับตัว 2) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชาชนที่มีผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 3) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และ 4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน

1) การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่มีผลต่อการปรับตัว (ตารางที่ 7) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ (ECO1) และการมีอาชีพหลักอาชีพรอง (ECO2) และปัจจัยส่วนชุมชนคือ บริการสาธารณสุขในชุมชน (HOS) มีผลทางตรงต่อการปรับตัวของประชาชน (AD) โดยสามารถแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ดังภาพที่ 2

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจากการวิเคราะห์สมการโครงสร้างระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของประชาชน อำเภอขอนแก่น จังหวัดนครศรีธรรมราชของกลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ. 2554

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ (Beta)	t	ระดับนัยสำคัญ	
LAND	ECO 1	-0.022	-0.366	0.715	
	F= 0.134 Sig F= 0.715 R ² = 0.000471 Adj R ² = 0.00305 n = 286				
PHON	ECO 1	0.089	1.512	0.132	
	F= 2.287 Sig F= 0.132 R ² = 0.008 Adj R ² = 0.004 n = 286				
	AD	ECO 1	0.889***	33.343	0.000
		ECO 2	0.062**	2.321	0.021
		EDU	0.026	0.860	0.391
		AGE	0.036	1.173	0.242
		STA	0.006	0.202	0.840
		HOS	0.064**	2.384	0.018
LAND		0.016	0.566	0.572	
PHON	-0.022	-0.792	0.429		
F= 145.342*** Sig F= 0.000 R ² = 0.089 Adj R ² = 0.083 n = 286					

หมายเหตุ: ** และ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของประชาชน อำเภอขอนแก่น จังหวัดนครศรีธรรมราชของกลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ. 2554

2) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านประชาชนที่มีผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (ตารางที่ 8) พบว่าปัจจัยราย (ECO1) ได้มีผลทั้งในทางตรงและทางอ้อมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน (SUS1) สำหรับปัจจัยส่วนชุมชน พบว่า การที่กลุ่มตัวอย่างประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ (ACC) มีผลใน

ทางอ้อมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน

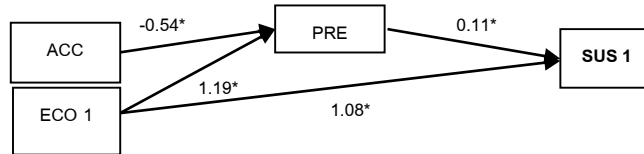
นอกจากนี้ความพอใจของประชาชนในชุมชนจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยว (PRE) มีผลในทางตรงต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน โดยสามารถแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ดังภาพที่ 3

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจากการวิเคราะห์สมการโครงสร้างระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนของอำเภอขอนแก่น จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2554

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ (Beta)	t	ระดับนัยสำคัญ
PRE	ECO 1	1.19*	10.333	0.061
	ACC	-0.54*	-4.951	0.065
	STO	-1.22	-9.806	0.127
F= 42.778 Sig F= 0.112 R ² = 0.092 Adj R ² = 0.069 n = 286				

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ (Beta)	t	ระดับนัยสำคัญ	
SUS 1	ECO 1	1.08*	2.579	0.610	
	HOS	0.57	0.947	0.344	
	PRE	0.11*	1.921	0.560	
F= 2.397		Sig F= 0.209	R ² = 0.076	Adj R ² = 0.041	n = 286

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชของกลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ. 2554

3) การวิเคราะห์ปัจจัยด้านนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (ตารางที่ 9) พบว่า อายุ (AGE) มีผลทางตรงต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยว (SUS2) เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมักจะมีความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น ด้วย เช่น การรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความสะอาดบริเวณที่พัก ทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่เสื่อมโทรม จึงส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระยะ

เวลานานขึ้น และนำมาซึ่งการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในที่สุด

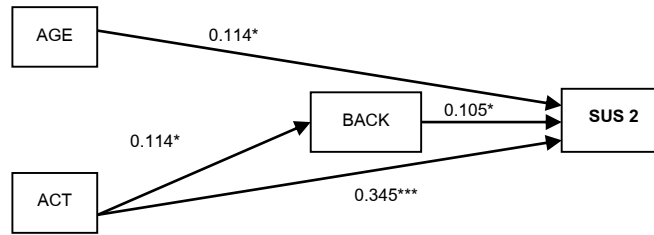
สำหรับความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน (ACT) มีผลทั้งในทางตรงและทางอ้อมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้การเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งต่อไปของนักท่องเที่ยว (BACK) มีผลทางตรงต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยว โดยสามารถแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ดังภาพที่ 4

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจากการวิเคราะห์สมการโครงสร้างระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ. 2554

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ (Beta)	t	ระดับนัยสำคัญ	
BACK	INCT	0.007	0.108	0.914	
	AGET	0.015	0.245	0.807	
	ACT	0.114*	1.905	0.058	
F= 0.934		Sig F= 0.445	R ² = 0.013	Adj R ² = 0.001	n = 282
SUS 2	BACK	0.105*	1.879	0.061	
	EDUT	-0.031	-0.483	0.629	
	INCT	0.051	0.809	0.419	
	AGET	0.114*	1.751	0.081	
	MEM	-0.076	-1.356	0.176	
	ACT	0.345***	5.911	0.000	
F= 6.042***		Sig F= 0.000	R ² = 0.183	Adj R ² = 0.153	n = 282

หมายเหตุ: * และ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และ 99 ตามลำดับ

ภาพที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชของกลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ. 2554

4) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน (ตารางที่ 10) พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือเมื่อประชาชนมีการปรับตัวมากขึ้นจะส่งผลให้การเป็น

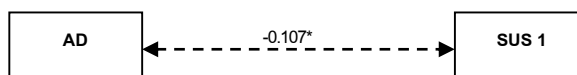
แหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนลดลง ($r = 0.107$) เนื่องจากการปรับตัวของประชาชนส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยสามารถแสดงเส้นทางความสัมพันธ์ดังภาพที่ 5

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนในปี พ.ศ. 2554

	AD	SUS 1
AD	1.000	-0.107* (0.073)
SUS 1	-0.107* (0.073)	1.000

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงระดับนัยสำคัญ

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ภาพที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนในปี พ.ศ. 2554

การอภิปรายผล

การปรับตัวของประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2554 มีการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง และการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2554 มีความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในระดับค่อนข้างสูง

โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของประชาชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2554 คือ รายได้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของประชาชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชมากที่สุด รองลงมาคือ การมีบริการสาธารณะสุขในชุมชน และการมีอาชีพหลักอาชีพรอง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ (2551) ที่พบว่า คริวเรือนที่มีรายได้และ

การถือครองทรัพย์สินมากจะมีศักยภาพสูงในการปรับตัว

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2554 พบว่ารายได้ของประชาชนในชุมชนอำเภอขนอมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ความพอใจของประชาชนในชุมชนจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนครั้งในการประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ตามลำดับ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยวของอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2554 พบว่าความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านนักท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ และการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งต่อไป ตามลำดับ

นอกจากนี้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงว่าการปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ. 2554 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชนตามความเข้าใจของประชาชนในตำบลขนอม อำเภอขนอมนั้นเป็นการทำให้รายได้ของตนเองเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ในความเป็นจริงการที่แหล่งท่องเที่ยวจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้นั้นมิได้พิจารณาเฉพาะรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่พิจารณาทางด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบทางด้านสภาพสังคมวัฒนธรรมควบคู่ไปด้วย ซึ่งจากการสอบถามพบว่าประชาชนในอำเภอขนอมส่วนใหญ่ยังมิได้ตระหนักถึงเท่าที่ควรซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ Patterson *et al.* (2006) และ Robert and Loomis ที่กล่าวว่าถ้ามีการใช้แนวคิดเรื่องการปรับตัวมาปรับใช้เข้ากับวิธีการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว เช่น กำหนดนโยบายในการป้องกันสิ่งแวดล้อมต่างๆ จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทำให้สิ่งแวดล้อมไม่ถูกทำลาย

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ประชาชนในอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชมีการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เป็นผลเนื่องจากภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ระบบการคมนาคมขนส่ง อีกทั้งยังไม่มี การให้ความรู้ความเข้าใจในการให้บริการการท่องเที่ยวแก่ประชาชนในชุมชน ทำให้การปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนเป็นไปอย่างไม่มีแบบแผน และไม่มีความรู้ส่งผลให้มีการปรับตัวไม่ดีเท่าที่ควร

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับหลักการหรือวิธีการปรับตัวเมื่อชุมชนของตนเองเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเป็นแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้การท่องเที่ยวในอำเภอขนอมดำเนินไปอย่างมีแบบแผน และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต

จากผลการวิเคราะห์ที่ว่า การปรับตัวของประชาชนและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนด้านประชาชน อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ. 2554 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามแสดงให้เห็นว่าประชาชนอำเภอขนอมยังมิมีความเข้าใจในเรื่องการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลขนอม เทศบาลตำบลขนอม เป็นต้น ควรให้ความรู้ด้านการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พักตากอากาศ โรงแรม เป็นต้น แก่ประชาชนในชุมชนเพื่อให้เป็นกิจการที่ได้มาตรฐานทั้งในด้านการให้บริการและในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม มิใช่มุ่งหวังเพียงเฉพาะรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างเดียว มิเช่นนั้นอาจเกิดปัญหาที่ประชาชนในชุมชนมีความรู้ด้านการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไม่เพียงพอหรือไม่เท่าเทียมกับการขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยว และจะนำมาซึ่งความไม่ยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป. ประวัติ

ความหมาย และองค์ประกอบของการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพมหานคร:

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ. 2551. การปรับตัวของ

ชาวบ้านในชุมชนพหุคลองค้อภายหลัง

การเกิดขึ้นของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ

ปากพนัง. วารสารมนุษยศาสตร์

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 3

(1): 111-137.

นริศรา สอนเสาวภาคย์. 2545. การวิเคราะห์ศักยภาพ

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อ

เป็นที่มาของรายได้นอกภาคเกษตรกรรม.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การวางแผน

พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. คณะ

มนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วัลย์ภรณ์ อัดตะนันท์, โสมสกา เพชรานนท์,

วิษณุ อรรถวานิช, สมหมาย อุดมวิทิต,

สรรเสริญ ศรีเหนียง, รัชดา สิริภาณุพงศ์

และ เพ็ญทิพย์ เพชรเขียว. 2548. โครงการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนใน

เขตภาคกลางตอนบน. รายงานฉบับ

สมบูรณ์ เสนอต่อสำนักงาน

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สมภาพ คล้ายวิเชียร, เกษสุดา บุรณพันธ์ศักดิ์ และ

กัญธิมา นาคินชาติ. 2550. แนวทาง

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านช้าง

ในอีสานใต้. รายงานฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สุจิตร บางข่า. 2553. จดหมาย. 30 สิงหาคม 2553

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2545. การใช้สถิติในงานวิจัย

อย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล.

กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้าพรินต์ติ้ง

จำกัด.

สุปราณี สุวรรณมาลี. 2550. ความตระหนักในการ

ใช้ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนในพื้นที่

ลุ่มน้ำแม่สาตอนบน จังหวัดเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา

การจัดการทรัพยากร,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โสมสกา เพชรานนท์และนุชนาถ มั่งคั่ง. 2548.

แนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนใน

พื้นที่ประสบภัยสึนามิ: กรณีศึกษากิ่ง

อำเภอสุขสำราญ จังหวัดระนอง.

การประชุมทางวิชาการของ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 45, 30

มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2550.

อัญรัตน์ เสียมใหม่ และ โสมสกา เพชรานนท์. 2552.

มูลค่าหญาทะเลจากการใช้ประโยชน์ด้านประมง

ในบริเวณเกาะลิบง. วารสารเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 16 (2): 1-17.

Adger, W Neil. Brook, N., Benthem, G.,

Agnew, M. and Eriksan, S. 2004.

New indicators of vulnerability and

adaptive capacity. Technical Report

7. Tyndall Centre for Climate

Change Research. (Online).

ncsp.undp.org, 3 June 2010.

Bengtsson, J. 2002. Disturbance and

resilience in soil animal

communities. **European Journal of**

Soil Biology 38: 119-125.

Blancas, J. 2010. Goal programming synthetic

indicators: An application for sustainable

tourism in Andalusian coastal counties.

Ecological Economic 69: 2158-2172.

- Denevan, W.M., 1983. Adaptation, variation and cultural geography. **Professional Geographer** 35 (4): 399-406.
- Dobzhansky, T., Ayala, F.J., Stebbins, G.L. and Valentine, J.W., 1977. **Evolution**. Freeman, San Francisco.
- European Union. 2003. **Basic orientation for the sustainability of European Tourism** (Online) http://europa.eu.int/comm/enterprise/services/tourism/index_en.htm, 5 April, 2010.
- Futuyama, D.J., 1979. *Evolutionary Biology*. Sinauer, Sunderland.
- IPCC. 2007 Summary for Policymakers N. In: *Climate Change 2007: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, M.L. Parry et al. Eds. Cambridge University Press. Cambridge UK. 7-22.
- Kitano, H. 2002. Systems biology: a brief overview. **Science** 295: 1662-1664.
- Miller, G. 2001. The Development of Indicators for Sustainable Tourism: Result of a Delphi Survey of Tourism researchers. **Tourism Management**. 4(August 2001): 351-362.
- Robert, B. and B. Loomis. 2004. Adaptive recreation planning and climate change: a contingent visitation approach. **Ecological Economics**. 50 (2004) 83-99.
- Robin, G. and P. Higgins. 2006. Adaptive management and environmental decision making: A case study application to water use planning. **Ecological Economics**. 58 (2006) 434-447.
- Tour Operators Initiative. 2002. **Sustainability reporting performance indicator for the tour operator sector**. (Online) www.toinitiative.org, April 5, 2010.
- Wall, E. and S. Barry. 2005. Climate Change Adaptation in Light of Sustainable. **Journal of Environmental Management**. 96 (2009) 402-411.
- World Tourism Organisation. 2004. Indicators for the sustainable management of tourism. In **International Working Group on Indicators of Sustainable Tourism**. (Online) linkinghub.elsevier.com, April 5 2010.